

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини
Навчальний рік 2025-2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Загальна лікарська підготовка № 1»

«Клінічна фармакологія»

Вибірковий освітній компотнент

Форма здобуття освіти _____ очна

Галузь знань _____ 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність _____ 221 «Стоматологія»

Спеціалізація (за наявності)

Освітньо-професійна програма «Стоматологія»

другого магістерського рівня вищої освіти

Курс 4

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
клінічної фармакології та
внутрішньої медицини
Протокол від
«27» серпня 2022 року № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Князькова І.І.

(ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки дисциплін
терапевтичного профілю
Протокол від
«31» серпня 2022 року № 1

Голова

(підпис)

Кравчун П.Г.
(ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Князькова Ірина Іванівна – завідувачка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини, д. мед. н., професорка
2. Біловол Олександр Миколайович – академік НАМН України, професор кафедри, д. мед. н., професор
3. Дунаєва Інна Павлівна – к.мед.н., доцентка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини
4. Ільченко Ірина Анатоліївна - к.мед.н., доцентка кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини
5. Кірієнко Олександр Миколайович- доцент кафедри, к.мед.н., доцент.
6. Молодан Дмитро Володимирович - асистент кафедри, к.мед.н.
7. Барбашова Вікторія Олександрівна- асистент кафедри.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

ПІП	Контактний тел.	E-mail:	Адреса кафедри	Розклад занять	Консультації
Князькова Ірина Іванівна	098-427-73-29	ii.kniazkova@knmu.edu.ua	Пр.Л.Малої, 2а. ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т.Малої НАМН України»	Відповідно до розкладу занять	Відповідно до графіку консультацій
Біловол Олександр Миколайович	057-393-90-47	knmu.clinpharm@gmail.com	---	---	---
Ільченко Ірина Анатоліївна	050-902-59-51	ia.ilchenko@knmu.edu.ua	---	---	---
Дунаєва Інна Павлівна	097-254-02-13	ip.dunaieva@knmu.edu.ua	---	---	---
Кірієнко Олександр Миколайович	050-281-78-79	om.kirienko@knmu.edu.ua	---	---	---
Молодан Дмитро Володимирович	050-266-68-35	dv.molodan@knmu.edu.ua	---	---	---
Барбашова Вікторія Олександрівна	097-270-37-74	vo.barbashova@knmu.edu.ua	---	---	---

Місце проведення практичних занять: учбові кімнати кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини на базі ДУ «Національний інститут терапії ім. Л.Т. Малої НАМН України» (пр. Л.Т. Малої 2А, м. Харків).

Час проведення занять: понеділок, вівторок, середа, четвер, п'ятниця (у відповідності до розкладу).

ВСТУП

Силабус освітнього компоненту «Клінічна фармакологія» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) “Стоматологія” та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 221 “Стоматологія”.

Опис освітнього компоненту (анотація). Курс з клінічної фармакології призначений для здобувачів вищої освіти 4 курсу стоматологічного факультету. Протягом курсу проводяться практичні заняття, що охоплюють широкий спектр важливих медичних проблем. Клінічна фармакологія включає вивчення групової належності лікарських засобів, їх основних механізмів дії, особливостей їх фармакокінетики, фармакодинаміки, проявів побічної дії та симптомів передозування, головних показань до призначення і взаємодію з іншими лікарськими засобами. Знання клінічної фармакології базується як на експериментальних даних і теоретичних положеннях фармакології та інших медико-біологічних наук, так і на фактичному матеріалі клінічних дисциплін.

Предметом вивчення освітнього компоненту є лікарські засоби та їх взаємозв'язки з організмом людини.

Міждисциплінарні зв'язки: Клінічна фармакологія як освітній компонент:

а) ґрунтується на вивченні студентами медичної біології, нормальної та патологічної фізіології, мікробіології, медичної хімії, фармакології, клінічних дисциплін, лабораторної та функціональної діагностики та інтегрується з цими дисциплінами;

б) закладає основи вивчення здобувачами вищої освіти клінічних дисциплін, що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з клінічної фармакології в процесі подальшого навчання і у професійній діяльності;

в) закладає основи формування уявлень про загальні принципи медикаментозної терапії основних захворювань і окремих їх проявів.

Згідно із затвердженим навчальним планом на вивчення клінічної фармакології здобувачами вищої освіти стоматологічного факультету заплановано 30 годин (1,0 кредити), з них 20 годин практичні заняття і 10 годин самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Пререквізити Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння кредитів з нормальна анатомія, нормальна фізіологія, патологічна фізіологія, медична генетика, біофізика, біохімія, клінічна біохімія, мікробіологія, вірусологія та імунологія, , інфекційні хвороби, фармакологія, внутрішня медицина, реаніматологія, принципи доказової медицини.

Постреквізити Разом з дисципліною повинні вивчатися внутрішня медицина, екстрена та невідкладна медична допомога, інфекційні хвороби, клінічна імунологія, клінічна алергологія.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3667>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

1.1. Метою вивчення освітнього компоненту є викладання навчальної дисципліни «Клінічна фармакологія» є підготовка спеціалістів, які володіють достатнім обсягом теоретичних знань та практичних навичок для проведення максимально раціональної лікарської терапії у конкретного хворого, володіють методологією вибору найбільш ефективних та безпечних лікарських засобів, а також їх комбінацій, враховуючи індивідуальні особливості організму, перебіг та форму захворювання, наявність супутньої патології, на основі даних доказової медицини.

1.2. Основними завданнями вивчення освітнього компоненту є вивчення дисципліни «Клінічна фармакологія» є набуття здобувачами вищої освіти компетентностей згідно до загальних і фахових компетентностей освітньо-професійної програми «Стоматологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 221 Стоматологія, кваліфікації магістр стоматології: володіння навичками опитування, визначення принципів та характеру лікування і профілактики розвитку ускладнень захворювань внутрішніх органів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги, визначення тактики ведення хворого при коморбідної патології, ведення медичної документації, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, розуміння предметної області та професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, прийняття обґрунтованого рішення, здатність працювати в команді, діяти соціально відповідально та свідомо.

Навчальна дисципліна належить до вибіркових дисциплін.

Формат дисципліни – змішаний.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє **освітній компонент** (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у Стандарті).

1.3.1. Вивчення освітнього компоненту забезпечує опанування здобувачами вищої освіти **компетентностей:**

інтегральні:

здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я; інтегрувати знання та вирішувати складні питання, формулювати судження за недостатньої або обмеженої інформації; ясно і недвозначно доносити свої висновки та знання, розумно їх обґрунтовуючи, до фахової аудиторії;

загальні:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння

професійної діяльності; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність приймати обґрунтовані рішення; здатність працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій; визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; здатність діяти соціально відповідально та свідомо; прагнення до збереження навколишнього середовища; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

спеціальні (фахові, предметні):

здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання, здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань, здатність до ведення медичної документації.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних програмних результатів навчання:

здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій; збір інформації про пацієнта; оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень; встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання; визначення характеру, принципів лікування захворювань; діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстреної медичної допомоги; сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря.

ПРН 1– здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 2 – знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення

Застосування знань та розумінь:

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

ПРН 4 – збір інформації про пацієнта

ПРН 5 – оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень

ПРН 6 – встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання

ПРН 7 – визначення характеру, принципів лікування захворювань.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття здобувачами вищої освіти наступних **соціальний навичок (Soft skills):**

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, здатність до адаптації та дії в новій ситуації, здатність приймати обґрунтоване рішення; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії, здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою, визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків, здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 1,0	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Вибіркова	
Загальна кількість годин – 30	Спеціальність: 221 «Стоматологія»	Рік підготовки (курс):	
		4-й	-й
		Семестр	
		7-й або 8-й	-й
		Лекції	
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних –20 самостійної роботи студента - 10	Освітній ступінь: Другий магістерський рівень ОПП «Стоматологія»	0 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		20 год.	год.
		Лабораторні	
		0 год.	год.
		Самостійна робота	
		10 год.	год.
		Індивідуальні завдання: год.	
Вид підсумковою контролю: Залік			

2.1 Опис освітнього компоненту

2.2.1 Лекції не передбачені програмою

2.2.2 Семінарські заняття не передбачені програмою

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1.	Предмет і завдання клінічної фармакології. Основні положення фармакокінетики та фармакодинаміки. Взаємодія лікарських препаратів, види побічної дії, ускладнення медикаментозної терапії.	2	лекція, кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему
2.	Клініко-фармакологічна характеристика місцевих анестетиків. Фармакокінетика та фармакодинаміка місцевих анестетиків, що застосовуються в стоматології. Взаємодія лікарських препаратів, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування місцевих анестетиків у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	3	лекція, кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему
3.	Клініко-фармакологічна характеристика нестероїдних протизапальних засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка нестероїдних протизапальних засобів. Взаємодії лікарських препаратів та побічна дія. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування нестероїдних протизапальних засобів у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	3	лекція, кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему
4.	Клініко-фармакологічна характеристика стероїдних протизапальних засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка стероїдних	2	лекція, кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія,	Тестовий контроль, усне опитування,

	протизапальних засобів. Взаємодії ЛЗ та побічна дія. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування стероїдних протизапальних засобів у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.		відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему
5.	Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки. Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів. Взаємодія лікарських засобів, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки терапії пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп. Клініко-фармакологічна характеристика антисептичних лікарських засобів.	3	лекція, кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему
6.	Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для превентивної терапії Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів для превентивної терапії, що застосовуються в стоматології. Взаємодія лікарських засобів, побічної дії. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для превентивної терапії у пацієнтів різних вікових груп.	2	лекція, кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему

7.	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на гемостаз (антитромбоцитарні лікарських засобів, антикоагулянти, коагулянти, гемостатичні лікарські засоби). Фармакокінетика та фармакодинаміка. Взаємодії лікарських засобів та побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	3	лекція, кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему
8.	Підсумковий контроль захист «Протоколу по ефєктивності та безпеки лік засобів». Залік.	2	лекція, кейс-метод, презентація, відеофільми, дискусія, відеороліки, демонстрація, розповідь-пояснення, бесіда	Тестовий контроль, усне опитування, Творчі завдання, доповідь, виступ на задану тему
	Разом	20		

2.2.4. Лабораторні заняття не передбачені програмою

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на метаболізм та мінералізацію кісткової тканини щелепно-лицьової області та мінералізації емалі). Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	2	Робота з літературою та інформаційними ресурсами	Тестовий контроль, усне опитування

2	Клініко-фармакологічна характеристика протиалергійних лікарських засобів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	2	Робота з літературою та інформаційними ресурсами	Тестовий контроль, усне опитування
3	Клініко-фармакологічна характеристика вітамінних препаратів, макро- та мікроелементів. Взаємодія з ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.	2	Робота з літературою та інформаційними ресурсами	Тестовий контроль, усне опитування
4	Клініко-фармакологічна характеристика антиангінальних та антигіпертензивних лікарських засобів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп	2	Робота з літературою та інформаційними ресурсами	Тестовий контроль, усне опитування
5	Особливості використання медикаментозної терапії при коморбідних станах (ЦД, анемії , гіпертонічна хвороба, фібриляція передсердь та ін.)	2	Робота з літературою та інформаційними ресурсами	Доповідь; виступ на задану тему; стендова доповідь
	Всього годин	10		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ»

Організація поточного контролю. Засвоєння теми (поточний

контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень і параметрів, що характеризують функції організму людини, контроль засвоєння практичних навичок. Підсумкове заняття (ПЗ) обов'язково проводиться згідно з програмою навчальної дисципліни протягом семестру за розкладом, під час занять. Прийом ПЗ здійснюється викладачем академічної групи. Оцінювання здійснюється за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (с точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 70 балів, максимальна кількість балів - 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Організація поточного контролю. Викладачі слідкують за тим, щоб кожен студент отримав необхідну компетенцію в областях, що входять до тем практичних занять. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: тести, розв'язання ситуаційних задач, трактування та оцінка результатів лабораторних досліджень, методика призначення терапії, контроль засвоєння практичних навичок. Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД) на кожному практичному занятті здійснюється за традиційною 4-бальною шкалою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно».

Підсумковий контроль: Залік – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни. Допуск до заліку визначається у балах ПНД, а саме: min – 120 балів. Залік з дисципліни або її частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Залік включає в себе захист протоколу ефективності та тестовий контроль, який проводиться в системі дистанційної освіти Moodle, на сторінці кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини, та включає в себе 30 запитань.

**Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою,
чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS**

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

**Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну
шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)**

4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200- бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4.27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

**Критерії оцінювання результатів навчальної діяльності
здобувачів освіти з дисциплін**

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили
«Дуже добре»	Студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна
«Добре»	Студент вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок
«Задовільно»	Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих
«Достатньо»	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні

«Незадовільно» з можливістю повторного складання семестрового контролю	Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу
«Незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів
Зокрема, критерії оцінювання практичних навичок з дисциплін	
«Відмінно»	Студент відповідає високому (творчому) рівню компетентності: студент виявляє особливі творчі здібності, без помилок самостійно демонструє виконання практичних умінь та володіє системними теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.) та має здібності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях.
«Добре»	Студент самостійно демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі неточності, які швидко виправляє, володіє теоретичними знаннями (знає методику виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.)
«Задовільно»	Студент демонструє виконання практичних умінь, допускаючи деякі помилки, які може виправити при корекції їх викладачем, володіє задовільними теоретичними знаннями (знає основні положення методики виконання практичних навичок, показання та протипоказання, можливі ускладнення, та ін.).
«Незадовільно»	Студент не може самостійно продемонструвати практичні вміння (виконує їх, допускаючи грубі помилки), не володіє достатнім рівнем теоретичних знань (не знає методики виконання практичних

	навичок, показань і протипоказань, можливих ускладнень, та ін.).
--	--

Ліквідація академічної заборгованості (відпрацювання). Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри). Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно з 15⁰⁰ – 17⁰⁰, по суботах згідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

При виникненні будь-які питання, студенти мають право контактувати з викладачем.

3.2. Питання до заліку:

1. Клінічна фармакодинаміка, визначення, місце і роль у виборі фармакотерапії.
2. Клінічна фармакокінетика, визначення, основні поняття, роль у виборі фармакотерапії.
3. Фармакокінетика та фармакодинаміка місцевих анестетиків, що застосовуються в стоматології.
4. Клініко-фармакологічна характеристика місцевих анестетиків. Фармакокінетика та фармакодинаміка місцевих анестетиків, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування місцевих анестетиків у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.
5. Клініко-фармакологічна характеристика нестероїдних протизапальних засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка НПЗЗ.
6. Взаємодії ЛП та побічна дія. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування НПЗЗ у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.
7. Клініко-фармакологічна характеристика стероїдних протизапальних засобів. Фармакокінетика та фармакодинаміка СПЗЗ. Взаємодії ЛЗ та побічна дія.
8. Особливість застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування СПЗЗ у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.
9. Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової ділянки.
10. Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації.
11. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для лікування запальних захворювань щелепно-лицьової

ділянки терапії пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.

12. Клініко-фармакологічна характеристика антисептичних лікарських засобів.
13. Клініко-фармакологічна характеристика антибактеріальних препаратів для превентивної терапії.
14. Фармакокінетика та фармакодинаміка антибактеріальних препаратів для превентивної терапії, що застосовуються в стоматології. Взаємодія ЛЗ, побічної дії. Особливості застосування при вагітності та лактації.
15. Протипоказання та особливості застосування антибактеріальних препаратів для превентивної терапії у пацієнтів різних вікових груп.
16. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на гемостаз (антитромбоцитарні ЛЗ, антикоагулянти, коагулянти, гемостатичні лікарські засоби). Фармакокінетика та фармакодинаміка. Взаємодії ЛЗ та побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації.
17. Механізм дії, фармакологічні ефекти, показання та протипоказання до призначення нітратів.
18. Клінічна фармакологія лікарських засобів, що впливають на метаболізм та мінералізацію кісткової тканини щелепно-лицьової області та мінералізації емалі). Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.
19. Клініко-фармакологічна характеристика протиалергійних лікарських засобів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.
20. Клініко-фармакологічна характеристика вітамінних препаратів, макро- та мікроелементів. Взаємодія з ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.
21. Клініко-фармакологічна характеристика антиангінальних та антигіпертензивних лікарських засобів. Взаємодія ЛЗ, побічна дія. Особливості застосування при вагітності та лактації. Протипоказання та особливості застосування у пацієнтів з коморбідною патологією та різних вікових груп.
22. Особливості використання медикаментозної терапії при коморбідних станах (ЦД, анемії , гіпертонічна хвороба, фібриляція передсердь та ін.)
23. Механізм дії, фармакологічні ефекти, показання та протипоказання до призначення бета-адреноблокаторів.
24. Механізм дії, фармакологічні ефекти, показання та протипоказання до призначення блокаторів кальцієвих каналів.

25. Класифікація блокаторів кальцієвих каналів. Особливості застосування. Дозування.
26. Класифікація бета-адреноблокаторів. Особливості застосування. Дозування.
27. Антиагрегантні препарати. Класифікація. Механізми дії. Способи дозування.
28. Тромболітичні засоби. Показання та протипоказання до тромболізу. Схеми призначення.
29. Антикоагулянти. Класифікація. Механізми дії. Побічні явища.
30. Принципи вибору ЛЗ для лікування нападу стенокардії, гострого інфаркту міокарда.
31. Класифікація антигіпертензивних ЛЗ.
32. Диференційований підхід до призначення антигіпертензивної терапії при наявності супутніх захворювань (цукровий діабет, бронхіальна астма, вагітність, похилий вік, феохромоцитома та ін.).
33. Механізм антигіпертензивної дії, побічні явища при призначенні блокаторів кальцієвих каналів. Принципи дозування.
34. Механізм антигіпертензивної дії, побічні явища при призначенні бета-адреноблокаторів. Принципи дозування.
35. Механізм антигіпертензивної дії, фармакологічні ефекти, показання та протипоказання, побічні явища при призначенні інгібіторів ангіотензинперетворюючого ферменту. Принципи дозування.
36. Механізм антигіпертензивної дії, фармакологічні ефекти, показання та протипоказання, побічні явища при призначенні антагоністів рецепторів ангіотензину II. Принципи дозування.
37. Принципи комбінованого застосування антигіпертензивних ЛЗ.
38. Диференційований вибір ЛЗ для лікування гіпертензивних кризів.
39. Класифікація антиаритмічних ЛЗ.
40. Диференційований підхід до призначення антиаритмічних ЛЗ.
41. Класифікація серцевих глікозидів. Принципи дозування. Кардіальні та некардіальні ефекти серцевих глікозидів. Показання до призначення.
42. Диференційований вибір ЛЗ для лікування кардіальної астми, набряку легенів.
43. Неглікозидні позитивні інотропні ЛЗ. Показання до призначення.
44. Класифікація діуретичних ЛЗ.
45. Механізм дії, фармакокінетика та фармакодинаміка, показання та протипоказання до призначення петльових діуретиків.
46. Механізм дії, фармакокінетика та фармакодинаміка, показання та протипоказання до призначення тіазидних та тіазидоподібних діуретиків. Принципи дозування.
47. Механізм дії та фармакологічні ефекти калійзберігаючих діуретиків. Показання та протипоказання до застосування. Режим дозування.
48. Глюкокортикостероїди. Фармакокінетика та фармакодинаміка. Переваги застосування інгаляційних глюкокортикоїдів. Режим дозування.

49. Побічні явища, які зустрічаються при тривалому застосуванні глюкокортикостероїдів.
50. Взаємодія лікарських засобів. Види. Клінічні приклади.
51. Види побічних ефектів при застосуванні лікарських засобів.
52. Клініко-фармакологічна класифікація нестероїдних протизапальних ЛЗ.
53. Механізм дії, фармакологічні ефекти нестероїдних протизапальних ЛЗ.
54. Показання та протипоказання. Побічна явища при застосуванні нестероїдних протизапальних ЛЗ, їх профілактика та лікування.
55. Сучасні принципи вибору протимікробних ЛЗ.
56. Небажані ефекти антибактеріальної терапії, їх профілактика та лікування.
57. Класифікація, спектр активності, механізм дії, особливості клінічного застосування пеніцилінів. Принципи дозування.
58. Класифікація, спектр активності, механізм дії, особливості клінічного застосування цефалоспоринов. Принципи дозування.
59. Спектр активності, механізм дії, особливості клінічного застосування карбапенемів. Принципи дозування.
60. Класифікація, спектр активності, механізм дії, особливості клінічного застосування аміноглікозидів. Принципи дозування.
61. Класифікація, спектр активності, механізм дії, особливості клінічного застосування макролідів. Принципи дозування.
62. Класифікація, спектр активності, механізм дії, особливості клінічного застосування фторхінолонів. Принципи дозування.
63. Спектр активності, механізм дії, особливості клінічного застосування глікопептидів. Принципи дозування.
64. Спектр активності, механізм дії, особливості клінічного застосування нітроїмідазолів та нітрофуранів. Принципи дозування.
65. Клініко-фармакологічна характеристика ЛЗ, що стимулюють моторну
66. Клініко-фармакологічна характеристика H₂-блокаторів гістамінових рецепторів. Принципи дозування.

3.3. Контрольні питання

Перелік лікарських засобів, що виносяться на підсумкове заняття з клінічної фармакології

Блокатори кальцієвих каналів

Амлодипін	Amlodipine	Табл. по 5 і 10 мг
Ніфедипін	Nifedipine	Табл. по 10 мг

Верапаміл	Verapamil	Табл. по 40 і 80 мг; розчин для ін. (1 мл – 2,5 мг)
Ділтіазем	Diltiazem	Табл. по 60 і 90 мг

Блокатори адренергічних рецепторів (альфа- і бета)

Бісопролол	Bisoprolol	Табл. по 5 і 10 мг
Метопролол	Metoprolol	Табл. по 50 і 100 мг
Небіволол	Nebivolol	Табл. по 5 мг
Карведілол	Carvedilol	Табл. по 12,5 і 25 мг
Лабеталол	Labetalol	Табл. по 100 і 200 мг; розчин для ін. (1 мл – 10 мг)
Доксазозін	Doxazosin	Табл. по 2, 4 і 8 мг

Інгібітори АПФ

Каптоприл	Captopril	Табл. по 25 і 50 мг
Еналаприл	Enalapril	Табл. по 5, 10 мг; розчин для ін. (1 мл – 1,25 мг)
Лізіноприл	Lisinopril	Табл. по 10 і 20 мг
Периндоприл	Perindopril	Табл. по 4 мг
Раміприл	Ramipril	Капс. по 2,5 і 5 мг

Антагоністи рецепторів ангіотензину-II

Валсартан	Valsartan	Капс. по 80 і 160 мг
Кандесартан	Candesartan	Табл. по 4, 8 і 16 мг
Лозартан	Losartan	Табл. по 50 мг
Телмісартан	Telmisartan	Табл. по 40 і 80 мг

Комбіновані антигіпертензивні ЛЗ

Еналаприл/гідрохлортіазид	Enalapril/Hydrochlorothiazide	Табл. 10/25 мг
---------------------------	-------------------------------	----------------

Лізіноприл/гідрохлортіазид	Lisinopril/Hydrochlorothiazide	Табл. 10/12,5 мг
Лізіноприл/амлодипін	Lisinopril/Amlodipine	Табл. 10/5 мг

Центральні симпатолітики

Альфа-метилдофа	Alpha-methyldopa	Табл. по 250 мг
Клонідин	Clonidine	Табл. по 75 і 100 мкг; розчин для ін. (1 мл – 150 мкг)

Нітрати і сидноніміни

Ізосорбіда 5-мононітрат	Isosorbide 5-mononitrate	Табл. по 10, 20 і 40 мг
Ізосорбіда динітрат	Isosorbide dinitrate	Табл. по 20 і 40 мг; розчин для ін. (1 мл – 1 мг)
Нітрогліцерин	Nitroglycerin	Табл. по 500 мкг; розчин для ін. (1 мл – 5 мг)
Молсидомін	Molsidomine	Табл. по 2 і 4 мг

Протиалергійні ЛЗ

Кетотифен	Ketotifen	Табл. по 1 мг
Кромолін натрію	Cromolin sodium	Капс. по 100 мг
Діфенгідрамін	Diphenhydramine	Табл. по 20 і 50 мг; розчин для ін. (1 мл – 10 мг)
Клемастин	Clemastine	Табл. по 1 мг; розчин для ін. (1 мл – 1 мг)
Лоратадин	Loratadine	Табл. по 10 мг
Фексофенадин	Fexofenadine	Табл. по 120 і 180 мг
Хлоропірамин	Chloropyramine	Табл. по 25 мг; розчин для ін. (1 ампл. – 20 мг)
Цетиризин	Cetirizine	Табл. по 10 мг

Протизапальні ЛЗ

Гідрокортизон	Hydrocortisone	Суспензія для ін. (1 фл.-125 мг)
Дексаметазон	Dexamethasone	Табл. по 4 мг; розчин для ін. (1 мл – 4 мг)
Преднізолон	Prednisolone	Табл. по 5 мг; розчин для ін. (1 мл – 30 мг)
Діклофенак натрію	Diclofenac sodium	Табл. по 50 і 100 мг; розчин для ін. (1 мл – 25 мг)
Мелоксикам	Meloxicam	Табл. по 7,5 і 15 мг
Німесулід	Nimesulide	Табл. по 100 мг
Ацетамінофен	Acetaminophen	Табл. по 325 і 500 мг
Целекоксиб	Celecoxib	Капс. по 100 і 200 мг
Метілпреднізолон	Methylprednisolone	Табл. по 4, 16 і 32 мг
Хлорохін	Chloroquine	Табл. по 250 мг; розчин для ін. (1 мл – 50 мг)

Антибактеріальні ЛЗ

Азитроміцин	Azithromycin	Табл. по 500 мг
Амікацин	Amicacin	Розчин для ін. (1 мл – 50, 125 і 250 мг)
Амоксицилін	Amoxicillin	Табл. по 500 мг; суха речовина для в/м ін. (1 фл. – 500 мг)
Амоксицилін/клавуланова кислота	Amoxicillin/Clavulanic acid	Табл. по 500/125 мг; Суха речовина для ін. (1 фл.-1000/200 мг)
Бензилпеніцилін	Benzylopenicillin	Суха речовина для ін. (1 фл.-1000000 ОД)
Ванкоміцин	Vancomycin	Суха речовина для ін. (1 фл.-500 мг)
Гентаміцин	Gentamicin	Розчин для ін. (1 мл- 40 мг)
Доксициклін	Doxycycline	Табл. по 100 і 200 мг; суха речовина для ін. (1 фл. – 100 мг)

Ертапенем	Ertapenem	Суха речовина для ін. (1 фл.-1000 мг)
Іміпенем	Imipenem	Суха речовина для ін. (1 фл.-500 мг)
Кларітроміцин	Clarithromycin	Табл. по 250 мг; суха речовина для ін. (1 фл. – 500 мг)
Кліндаміцин	Clindamycin	Капс. по 150 і 300 мг; розчин для ін. (1 мл – 150 мг)
Левофлоксацин	Levofloxacin	Табл. по 250 і 500 мг
Лінезолід	Linezolid	Табл. по 400 і 600 мг
Моксифлоксацин	Moxifloxacin	Табл. по 400 мг
Ріфампіцин	Rifampicin	Табл. по 150 і 30 мг
Стрептоміцин	Streptomycin	Порошок для ін. (1 фл.-1000 мг)
Ко-тримоксазол	Co-trimoxazolum	Табл. по 480 мг
Сульфасалазин	Sulfasalazin	Табл. по 500 мг
Тетрациклін	Tetracycline	Капс. по 250 мг
Флуконазол	Fluconazole	Капс. по 50 і 100 мг
Цефепім	Cefepim	Суха речовина для ін. (1 фл.-500 і 1000 мг)
Цефотаксим	Cefotaxime	Суха речовина для ін. (1 фл.-500 і 1000 мг)
Цефтріаксон	Ceftriaxone	Суха речовина для ін. (1 фл. – 250 і 500 мг)
Цефуроксим	Cefuroxim	Табл. по 250 і 500 мг; суха речовина для ін. (1 фл. – 750 і 1500 мг)
Цефтазидим	Ceftazidime	Суха речовина для ін. (1 фл.-500 і 1000 мг)
Ципрофлоксацин	Ciprofloxacin	Табл. по 500 мг; розчин для ін. (1 мл – 2 мг)

Противірусні ЛЗ

Ацикловір	Aciclovir	Табл. по 200, 400 і 800 мг; суха речовина для ін. (1 ампл. – 250 мг)
Інтерферон-альфа	Interferon alpha	Розчин для ін. (1 мл- 1000000, 3000000, 6000000 МО)
Ремантадин	Remantadin	Табл. по 50 мг
Рібавірин	Ribavirin	Суха речовина для інгаляцій (1 фл.-6 г)

ЛЗ, що впливають на систему коагуляції

Альтеплаза	Alteplase	Суха речовина для ін. (1 фл.- 20 і 50 мг)
Амінокапронова кислота	Aminocaproic acid	Розчин для ін. (1 мл – 50 мг)
Ацетилсаліцилова кислота	Acetylsalicylic acid	Табл. по 100 мг
Варфарин	Warfarin	Табл. по 2,5 і 3 мг
Вікасол	Vicasolum	Табл. по 15 мг; розчин для ін. (1 мл – 10 мг)
Гепарин	Heparin	Розчин для ін. (1 мл – 5000 МО)
Етамзілат	Etamsylate	Табл. по 250 мг; розчин для ін. (1 мл – 125 мг)
Еноксапарин	Enoxaparin sodium	Розчин для ін. (1 мл – 100 мг)
Рівароксабан	Rivaroxaban	Табл. по 10 мг
Стрептокіназа	Streptokinase	Суха речовина для ін. (1 фл.-100000 МО і 250000 МО)
Клопідогрел	Clopidogrel	Табл. по 75 мг

Протокол дослідження ефективності та безпеки застосування лікарських засобів
(за даними курації хворих)
Учбово-дослідницька робота

Здобувача вищої освіти

(П.І.П., курс, група, факультет)

Керівник

ПРОТОКОЛ
дослідження фармакодинаміки лікарського засобу

Хворий (П.І.П., вік, вага тіла) _____

Клінічний діагноз: основне захворювання _____

Ускладнення _____

Супутні захворювання _____

Дата дослідження з _____ по _____

1. Лікування хворого (надати у вигляді рецептів 5 найбільш значущих ЛЗ, зокрема ЛЗ, що було визначено для детального аналізу)

2. Обґрунтування призначення ЛЗ (міжнародна, комерційна назва, хімічна структура, особливості введення, фармакокінетики, фармакодинаміки ЛЗ)

3. Очікуваний терапевтичний ефект _____

4. Можливі побічні ефекти _____

5. Перелічити ознаки, за допомогою яких буде здійснюватись контроль за
терапевтичною ефективністю ЛЗ:

До лікування	Після лікування
Об'єктивні	
A) _____	_____
Б) _____	_____
В) _____	_____
Г) _____	_____
Д) _____	_____
Фізикальні	
A) _____	_____
Б) _____	_____
В) _____	_____
Г) _____	_____
Д) _____	_____
Лабораторно-інструментальні	
A) _____	_____
Б) _____	_____
В) _____	_____
Г) _____	_____
Д) _____	_____

6. Перелічити симптоми, за допомогою яких будуть контролюватись побічні ефекти
ЛЗ

Побічні ефекти	Наявність реакцій у хворого (так, ні)
Суб'єктивні	
A) _____	_____
Б) _____	_____
В) _____	_____
Г) _____	_____
Д) _____	_____
Фізикальні	
A) _____	_____
Б) _____	_____
В) _____	_____
Г) _____	_____

Д)	_____	_____
	Лабораторно-інструментальні	
А)	_____	_____
Б)	_____	_____
В)	_____	_____
Г)	_____	_____
Д)	_____	_____

7. Оцінка комбінованої терапії (розглянути можливість сумісного призначення препарата, який оцінювався з іншими ЛЗ з розділу №1: фармакокінетична, фармакодинамічна, фармацевтична сумісність)

8. Висновки та рекомендації (ефективність лікування, прогноз подальшого використання, можливість заміни іншими ЛЗ)

Дослідження провів _____

Протокол перевірив _____

Перелік використаної літератури:

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні): здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може перевищувати 120 балів.

3.5. Правила оскарження оцінки

Згідно загальних положень та наказів ХНМУ

4. ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Щоб досягти цілей навчання і успішно пройти курс, необхідно: з першого дня включитися в роботу; регулярно відвідувати, не спізнюватися і не пропускати практичні заняття; регулярно готувати матеріал попередньо, до його розгляду на практичному занятті; при відвідування практичних занять необхідно бути одягнутими у медичний халат, мати змінне взуття, мати при собі фонендоскоп, зошит, ручку; виконувати всі необхідні домашні завдання і активно працювати на практичних заняттях; при необхідності звертатися за допомогою і отримувати її, коли Ви її потребуєте.

Студенти можуть обговорювати різні завдання, але їх виконання - строго індивідуально. Не допускаються списування, використання різного роду програмних засобів, підказки, користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими електронними гаджетами під час заняття. Не допускаються запізнення студентів на практичні заняття. Пропуски практичних занять відпрацьовуються година в годину викладачу групи або черговому викладачу. Прийом відпрацювань та консультації проводяться щоденно з 15⁰⁰ – 17⁰⁰, по суботах згідно до «Положення про порядок відпрацювання студентами навчальних занять» від 07.12.2015 № 415.

Студенти з особливими потребами повинні зустрітись з викладачем або попередити його до початку занять, на прохання студента це може зробити староста групи. Якщо у Вас виникнуть будь-які питання, будь ласка, контактуйте з викладачем.

Методи контролю

Організація поточного контролю. Засвоєння теми (поточний контроль) контролюється на практичному занятті відповідно до конкретних цілей. Застосовуються такі засоби оцінки рівня підготовки студентів: комп'ютерні тести, розв'язання ситуаційних задач, оцінка фармакокінетичних та фармакодинамічних особливостей груп лікарських засобів, написання рецептів лікарських засобів, згідно теми заняття. Оцінювання здійснюється за

традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно». Перерахунок середньої оцінки за поточну навчальну діяльність у багатобальну шкалу проводиться відповідно до «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності студентів...» або середню оцінку (з точністю до сотих) за ПНД викладач автоматично одержує за допомогою електронного журналу АСУ. Мінімальна кількість балів, яку має набрати студент за поточну діяльність під час вивчення розділу, становить 70 балів, максимальна кількість балів - 120 балів. До підсумкової атестації - **диференційованого заліку** допускаються лише ті студенти, які не мають академічної заборгованості і мають не менш 70 балів (середній бал за поточну навчальну діяльність не менше 3,0).

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена темою заняття поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті.

Оцінювання індивідуальних завдань студента здійснюється за умов виконання завдань викладача (доповідь реферату на практичному занятті, доповідь з презентацією на практичному занятті, доповідь на науково-практичних конференціях кафедри, університету, написання тез, статей, участь у Всеукраїнській олімпіаді). Бали (не більше як 10) додаються, як заохочувальні. Загальна сума балів за поточну навчальну діяльність не може бути менш 120 балів.

Організація підсумкового контролю – заліку. Залік – проводиться викладачем академічної групи на останньому занятті з дисципліни. Допуск до заліку визначається у балах ПНД, а саме: min – 120 балів. Залік з дисципліни або її частини – це процес, протягом якого перевіряються отримані за курс:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції – вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Залік включає:

Залік включає в себе захист протоколу ефективності та тестовий контроль, який проводиться в системі дистанційної освіти Moodle, на сторінці кафедри клінічної фармакології та внутрішньої медицини, та включає в себе 30 запитань.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю

та балів, отриманих за результатами заліку. Максимальна сума балів за дисципліну складає 200 балів.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Політика щодо академічної доброчесності (в т.ч. відповідальність за порушення академічної доброчесності). Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- ✓ Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- ✓ Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- ✓ Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- ✓ Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра клінічної фармакології та внутрішньої медицини підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів та студенток очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На заняттях обговорюється інформація, що саме вважати плагіатом та, яким чином коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

БАЗОВА:

1. Клінічна фармакологія: підручник / За ред. проф. О.М. Біловола. – Вінниця: Нова книга, 2021. – 544 с.
2. Клінічна фармакологія невідкладних станів у практиці стоматолога. Навчальний посібник за ред. Біловола О.М., //2018.- 296с.
3. Побічні реакції окремих груп лікарських засобів: навч. посібник / за ред. проф. О.О. Яковлевої. Вінниця, 2019. – 308с.
4. Побочное действие лекарств: ученик-справочник / С. М. Дроговоз, А. П. Гудзенко, Я. А. Бутко, В. В. Дроговоз. – Х.: «СИМ», 2011. – 480 с.
5. Сучасна клінічна фармакологія та побічні реакції серцево-судинних лікарських засобів: навч. посібник / за ред. проф. О.О. Яковлевої. Вінниця, 2020. – 204с.
6. Клінічна фармакологія та фармакотерапія в стоматології: навчальний посібник / І.П. Мазур, М.В. Хайтович, Л.І. Голопихо. — 2-е видання, Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», 376 с.
7. Pharmacotherapy in Dentistry Фармакотерапія в стоматології . Бобирьов В.М., Петрова Т. А., Островська Г.Ю. та інші// 2020.-376 с.
8. Стоматологія. Книга 2, за ред. проф. Рожка М.М., //2018.- ВСВ «Медицина», 992 с.
9. Клінічна фармакологія: підручник // Шоріков Є.І., Шумко Г.І. , Хухліна О.С. та ін. – Вінниця: Нова книга, 2019. – 512 с.
10. Фармакотерапія: підручник для студентів фарм.ф-тів / [За ред. О.В.Крайдашенка, І.Г.Купновицької, І.М.Кліща, В.Г.Лізогуба]. – Вид.2. – Вінниця: Нова Книга, 2013. – 644 с.

ДОПОМІЖНА:

1. М.Ф. Данилевський, А.В. Борисенко, М.Ю. Антоненко, Л.Ф. Сідельнікова, О.Ф. Несин, І.Г. Дікова Терапевтична стоматологія: у 4 томах. — Том 3. Захворювання пародонта: підручник (ВНЗ III—IV р. а.) / — 2-е вид., переробл. і допов., - К.: Медицина, 2018 – 624 с.
2. Fejerskov O., Kidd E.M. Dental caries. / O. Fejerskov, E.M. Kidd. - Oxford University Press; 2016. - 208 p.
3. Summitt J. Fundamentals of Operative Dentistry: A Contemporary Approach, 4 edition / James Summitt. - Quintessence Publishing Co, Inc, 2013. - 600 p. \ Pitts N. Detection, Assessment, Diagnosis and Monitoring of Caries. / Nigel Pitts. - Karger, 2016.-376 p.
4. Terry D. Esthetic and Restorative Dentistry: Material Selection & Technique, 2 edition / Douglas A. Terry Willi Geller. - Quintessence Publishing Co, Inc, 2013. - 752 p

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Сторінка дисципліни в Moodle:
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3667>
2. Державний реєстр лікарських засобів www.moz.gov.ua
3. Уніфіковані протоколи ведення хворих www.moz.gov.ua
4. www.Med-books.by
5. Австралійський бюлетень небажаних лікарських реакцій.
<http://www.tga.health.gov.au/adr/aadrb.htm>.
6. Британський щомісячний бюлетень з безпечності застосування лікарських засобів.
<http://www.mhra.gov.uk/Publications/Safetyguidance/DrugSafetyUpdate/index.htm>.
7. Лекції для післядипломної освіти «Принципи клінічної фармакології» Клінічного центру Національного інституту здоров'я США.
<http://www.cc.nih.gov/researchers/training/principles.shtml>.
8. Міжрегіональне товариство спеціалістів доказової медицини:
<http://www.osdm.org/index.php>
9. Вісник доказової медицини: <http://www.evidence-update.ru>
10. Європейське товариство клінічних фармакологів і фармакотерапевтів:
<http://www.eacpt.org>
11. Ресурс з фармакогенетики. <http://www.pharmgkb.org/>.
12. On-line реєстрація небажаних лікарських реакцій на сайті FDA.
<https://www.accessdata.fda.gov/scripts/medwatch/medwatch-online.htm>.
13. Ресурс по взаємодії лікарських засобів: <http://medicine.iupui.edu/flockart/>
14. Робоча група з фармакотерапії Європейського товариства кардіологів
<https://www.escardio.org/>.

